

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nemško-češka sprava.

V nedeljo so vzprejeli trije klubi, nemški, češki in veleposestniški dež. poslanci pogodbo, ki so jo napravili njih zastopniki na Dunaji. Glasi se pa ona, v glavnih rečéh, blizo tako-le:

V štirinajstih posvetovanjih, ki so na povabilo grofa Taaffeja trajala od 4. do 19. t. m. na Dunaji, bile so sklenjene naslednje pogodbe, in jih je tudi vlada potrdila: Gledé sostave deželnega šolskega sveta za Češko so med drugim določili, da mu je predsednik cesarski namestnik ali od njega določeni namestnik, člani pa so od deželnega odbora izvoljeni poslanci, in sicer trije Čehi in trije Nemci. Deželni šolski svet ima dva odseka, ki samostojno sklepata v svojem delokrogu, eden o stvareh v nemških, drugi o stvareh v čeških šolskih okrajih.

V skupnih posvetovanjih se bodo reševale skupne zadeve vseh šol na Češkem in ustanovitve šol za manjšine. Gledé šol za manjšine so določili, ako so v šolskih občinah z nemškim in češkim prebivalstvom le nemške ali češke ljudske šole in se pokaže potreba pouka tudi v drugem deželnem jeziku, ustanoviti se mora javna ljudska šola s tem poučnim jezikom. Ob enem se je določilo, kako naj se določi ta potreba.

Deželni kulturni svet bode sestavljen iz češke in nemške sekcije. Vsaka sekcija obstoji iz izvoljenih odposlancev in sekcijskih odborikov. Odposlanec volijo zastopniki gospodarskih društev po razmeri narodnosti v okraji. Predsednika deželnemu kulturnemu svetu izvoli cesar; on predseduje v prezidijalnem zboru za skupne stvari, zboru odposlancev in sekcijskim odborom.

Iz davčnih okrajev, ki so v področji liberške in praške trgovske zbornice, izloči se potrebno število davčnih okrajev in na vzhodu Češke ustanovi se nova trgovska zbornica. Vlada je pritrčila nasvetu, da se izločijo in pridelé posamezni okraji tudi pri družih trgovskih zbor-

nicah, kakor tudi nasvetu, da imajo nove trgovske in obrtniške zbornice primerno število zastopnikov v državnem in deželnem zboru. Vsled tega se bode pregledal in vredil volilni red v trgovske zbornice.

Okrajna in okrožna sodišča se bodo z ozirom na želje prebivalstva predrugčila, da bodo, kolikor mogoče, v področji jednega sodišča občine le jedne in iste narodnosti. Vlada bode po potrebi v ta namen ustanovila nova okrajna in okrožna sodišča. To stvar bode rešila pri deželnem nadsodišči v Pragi posebna komisija zaupnih mož. Njeni sklepi se bodo, ako mogoče, predložili deželnemu zboru v prihodnjem zasedanji. Tudi politični okraji se bodo po narodnosti prebivalstva razdelili.

Pri deželnem nadsodišči v Pragi, kjer je nastavljenih 41 svetovalskih mest, od 15 svetovalcev ne bodo zahtevali znanja češkega jezika, od drugih 26 svetovalcev pa znanje obeh deželnih jezikov. Iz obeh teh skupin se bode sestavili dve personalni disciplinarni komisiji, ki bote reševali vloge iz nemških, oziroma čeških okrajev. Obe komisiji bode postavili nasvete pri nameščevanji nadsodiških mest iz svoje skupine ter sestavljali vsaka svoj disciplinarni senat za češke, oziroma nemške okraje. Ko bodo ločeni po narodnosti sodniški okraji, bode se premenila naredba gledé deželnih jezikov pri sodiščih, državnih pravdnistvih s strankami in avtomnimi oblastvi.

Od deželnega zbora potrjeni postavni načrt o rabi deželnih jezikov pri avtonomnih oblastvih bode v prihodnjem zasedanji zopet predložen. Izvzemši Prago veljale bodo določbe za vsa mesta, z lastnim štatutom, kakor za vse druge občine.

Deželni volilni red se bode premenil z ozirom na vse potrebe in narodnostne razmere. Volilna skupina alodijalnih veleposestnikov se bode razdelila v več volilnih skupin po narodnostnih mejah. Vlada bode predložila nov volilni red v prihodnjem zasedanji. Namesto do-

sedanjih mestnih in kmečkih skupin bote ustanovljeni dve novi kuriji čeških in nemških volilnih okrajev, ki bodete sestavljeni na podlagi resničnih razmer. Gledé téh kurij bode deželnemu zboru predložen postavni načrt.

Vdeleženci pri obravnavah obljubijo, da bodo pri svojih somišljenikih delali na to, da potrdijo te dogovore. Nemški vdeleženci se posebej še zavežejo, da pridejo zopet v deželni zbor, ako njih somišljeniki potrdijo vse točke. Dalje se je določilo, da se dne 26. t. m. naznanijo pravne točke posameznim klubom, dne 27. t. m. pa objavijo v listih. Zapisnik so podpisali grof Taaffe in zastopniki strank, nemški lahko čez vse zadovoljni.

Izvolitev lavantinskih škofov.

(Dalje.)

Po litanijah poklekne posvečenec pred posvečevalca, in ta mu s pomočjo škofov pomagavev položi na zatilnik odprte evangeljske bukve. Ta obred pomeni, da naj ne zapira svojim veruim evangeljskih knjig, ampak naj bo oznanjevanje svete vere njegova prva skrb.

Potem dejo vsi trije škofje svoje roke na glavo posvečenca ter pravijo: Prejmi svetega Duha; — posvečevalec pa še pristavi besede: „Bodi, o Gospod! milostljiv našim prošnjam, in ko si na tega svojega služebnika že razlil studenec mešniške milosti, dodeli mu še zdaj polnost svojega posvečenja“.

Zdaj se vrši maziljenje. Posvečenec kleče pred altarcem zapoje cerkveno pesen: „Pridi stvarnik, sv. Duh!“ in med tem, da jo drugi nadaljujejo in odmolijo, se škof posvečevalec vzdigne ter mazili novega škofa s sveto krizmo vrh glave, kjer ima tonzuro (ostrižene lase), rekoč: „Bodi maziljena in posvečena tvoja glava z nebeškim blagoslovom v škofovsko službo in čast.“ Glava škofova pa se zato mazili, ker je škof glava duhovstva in višji pastir njemu izročeni ováč, katere bi naj modro vladal ter lepo pasel.

Na to se novemu škofu še tudi prstje in dlani pomazilijo s sveto krizmo. Kakor se razlito olje široma razteka, tako naj se tudi sv. Duh, ki je po pokladanju rok nad škofa prišel, po njegovi duši razlije in rasteče ter jo celo napolni; pa naj se tudi pretaka na druge duše, katerim bode novi škof potem roke pokladali, bodi si pri zakramentu krsta ali birme ali mešnikovega posvečenja.

Notranje posvečevanje je zdaj dovršeno; toda meseno človeško oko hoče tudi nekaka zunanja znamenja videti, ki mu kažejo notranjo škofovsko oblast in čast.

Znamenje višje pastirske službe je škofova pastirska palica. Posvečevalec tedaj blagoslovi pastirsko palico, jo izroči novemu škofu

ter veli: „Sprejmi palico pastirske službe, da boš pregrehe kaznujoč milostno kaznoval, da boš sodil brez jeze, da boš čednosti milobno goječ se vsem srcem prikupil, in mirno in resnobno strahoval“.

Na to blagoslovi prstan, ki je podoba mešnikove oblasti, ga novemu škofu natakne na prst, ter mu pravi: „Prejmi prstan zvestobe znamenja, da zamoreš nevesto božjo, sveto cerkev namreč ozaljšan s čisto vero, neoskrunjeno ohraniti“. Škof je nekako poročen s sv. cerkvijo in kakor nevesta svojemu ženinu, tako natakne posvečevalec novemu škofu prstan na roko. Zakon pa je postavljen, da se otroci rodijo ter se človeški rod ohrani, da se zakonci greha ovarujejo ter lože izveličajo; in isto tako novi škof daje po besedi božji in po sv. zakramentih sv. cerkvi novih otrok božjih, in jo varuje greha po milostih, katere jej zlasti po daritvi sv. meše izprosi ter jo tako ohrani „sveto in neomadeževano“.

Službo učenika slednjič značijo evangeljske bukve. In te bukve posvečevalec posvečencu v roke stisne, ter mu pravi: „Prejmi sv. evangelje ter pojdi in ga oznanjaj ljudstvu tebi izročencu“. Potem posvečevalec in pomožna škofa objamejo novega škofa ter ga poljubijo v znamenje, da je zdaj brat njihov.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Tržna cena za sadje.

Cena sadju na debelo je bila na Dunaji do 24. t. m. ta-le: Jabolka: renete rjave 25—40 kr., za klg., renete rmene 25—40 kr., maršlanček štajarski 18—26 kr., vince (batulenke) 20—30 kr., grozdje 90—95 kr., orehi 24—40 kr. za klg.

Čebele o zimskem času.

Čebele po zimi počivajo, ližejo svoj s trudem nabrani med, morajo pa imeti primerno toplo stanovanje in ljubijo mir. Čebelar nima s čebelami po zimi drugega dela, kakor da jim odvrta vsak nepokoj. Skrbeti mora, da ne pridejo miši v žrela in to se lahko s preluknjanim plehom zabrani. Če panj ni zadelan, napravijo tudi senice mnogo škode. Če pri ulnjaku (čebelnjaku) opazuješ, kjer panji niso zadelani, tam boš videl, kako skrbno senica po panji škrablja in vsako čebelo, katera se prikaže, brž pozoblje. Ena sama senica zamore ti čez zimo več panjev celo oslabiti.

V zimi in snegu je lep solnčen dan, čebelam zapeljiv in smrtno nevaren, zakaj v panji je toplo, zvnaj je še pa kljub solnčnim žarkom premrzlo in vsaka čebela, katera v sneg pade, zmrzne. Dobro je tedaj, da se čebelnjak

z deskami in vratmi zakrije, da se zabranijo topli solnčni žarki. Proti solčnim žarkom tudi veliko pomaga, da se za dlan široke dilice pred žrelom naslonijo; te zakrivajo vabilno svetlobo. Skozi ljuknjice (zaprte plehaste primaške) čebele čutijo solčne žarke, katere jih živjati mika, ter skušajo s silo prodreti skoz žrelo, to jih pa vtrudi in vpeha, da zaradi mraza večjidel, pred žrelom mrtve obležijo in se ena na drugo nakopičijo in tako se večkrat panj zaduši.

Mraz zunaj panja do 10⁰ R. v močnem ljudstvu čebelar ne škoduje in le pretoplo vreme v zimskem času moti čebelni pokoj. Vlažno, južno megleno vreme je čebelar po zimi močno škodljivo, ker jim satovje plesni, po stenah se soparica nabira, in če sopeť naglo mrzlo vreme nastopi, tedaj pa zmrzne in zato je potrebno, da panje bolje odenemo (zapažimo.)

Vsako delo v čebelnjaku naj se, kolikor mogoče, tiho opravlja. Znano je, da čebele, katere se po zimi po gosto vznemirjujejo, mnogo več hrane požijejo, se ponesnažijo, in je jih navadno veliko več na spomlad v panju mrtvih, kakor pri drugih, ki so v pokoji. Skrbite tedaj, čebelarji, po zimi čebelar za potrebni pokoj!

F. P—k.

Sejmovi. Dne 1 februarja v Mariboru. Dne 3. februarja v Mariboru, na Dobrni, v Lipnici, pri sv. Jurji na Ščavnici, v Jarenini, v Vojniku, v Kalobji, v Vidmu in v Radgoni.

Dopisi.

Sv. Jurji na Ščavnici. Naše društveno življenje postalo je zopet živahneje. Tako se je tudi naše bralno društvo jelo zopet nekoliko bolj gibati, kar se je videlo posebno v nedeljo, dne 12. prosinca, ko je imelo tisto glavni zbor in volitev novega odbora za tekočo leto. Najprej pozdravil je predsednik g. Jernej Košar došle družtvenike, ter jih opominjal k krepkemu delu v prid društva, poudarjajoč njegovo važnost, da se izobrazujemo vsi na narodni podlagi. Po prečitaniu zapisnika zadnje odborove seje, sledi poročilo o delovanju društva v preteklem letu. Iz tega povzamemo sledeče: Zadnje glavno zborovanje bilo je dne 6. prosinca pret. leta, pri katerem je bil vlč. g. Davorin Terstenjak, znani zgodovinar in jezikoslovec, kot tukajšnji rojak imenovan častnim članom. Diploma, katero je krasno izdelala „Narodna tiskarna“ v Ljubljani, poslala se mu je kar potem in g. Davorin Terstenjak zahvalil se je odboru z laskavim pismom, ter obljubil, da ne bo našega bralnega društva pozabil. In res ga nij pozabil, ker dobili smo v teku tega leta celo škrinjico polno izvrstnih slovenskih knjig kot tudi 10 gld. v društvene namene. Za ta blagodušni dar bodi veleč. gospodu izrečena

prisrčna zahvala! Dalje spominja se g. predsednik še drugih dobrotnikov našega društva, kateri so nam v preteklem letu ali poslali knjige, ali pa naročevali časopise. Kot tak omeniti je g. prof. Žitek, kateri je daroval lepo število knjig „Slov. Talije“, druge pa še obljubil. G. dr. Jakob Ploj v Ptuji naročil in plačal nam je „Mir“, kar je storil tudi za tekoče leto. G. Svitoslav Hauptman učitelj v Jarenini pošiljal nam je „Kmetovalca“, ter si sploh za časa njegovega bivanja kot učitelj pri sv. Jurju ob Ščavnici stekel za društvo obilih zaslug, ker je ustanovil pevski zbor, kateri sedaj izvrstno prospeva. Vsem tem gospodom dobrotnikom bodi izrečena prisrčna zahvala, ter jih prosimo, naj tudi zanaprej našega društva ne pozabijo. Iz poročila denarničarja povzamemo, da je imelo društvo 36 gld. dohodka in blizo toliko tudi stroškov, tako, da je še nekaj krajcarjev ostalo. Društvo si naroči za tekoče leto iz svoje blagajnice: „Slov. Narod“ in „Ljubljanski Zvon“. Dalje mu naroči in plača gosp. kaplan Jernej Frangež „Slov. Gosp.“ in „Družbo sv. Mohora“; g. Ivan Strelec, učitelj „Matico Slovensko“ in „Kmetovalec“, ter g. dr. Ploj Jakob v Ptuji „Mir“. Ker so potrebovala pravila pri sredstvih, doneskih, izstopu udov in odboru nekaterih natančnejih pojasnil, so se tudi temu primerno prenapredila, h čemur je občni zbor enoglasno pritrnil. Sedaj sledila je volitev novega odbora, ter so bili voljeni sledeči: g. Jernej Košar, kot predsednik, č. g. Jernej Frangež, kot podpredsednik, g. Ivan Strelec, kot tajnik in knjižničar, g. Brumen Jurij, kot blagajnik in g. Vaupotič Franc, kot odbornik. Preglednikom računov bili so voljeni gg. Stuhec, Čirič in Korošec. Sklepu odbora, da priredi društvo, dne 9. februarja „Vodnikov večer“, pritrni občni zbor, ter se določi, da bodo peli pevci pri tem „Venec Vodnikovih pesni“ (II. III. IV. VI.) s spremljanjem glasovira. Druge podrobnosti pogovoril bo odbor. Opomniti nam je še, da so zapeli pevci pred zborovanjem dve pesmi, po zborovanju pa Kocijančičev „Venec narodnih pesni“, kateri se jim je posebno obnesel. Sploh pa moramo reči k časti našim pevcem, da celi zbor vrlo napreduje, ter da je nada, da začnemo prihodnjo zimo znabiti tudi z mešanimi zbori. V to pomozi Bog in sreča junačka!

—c.

Od bregov Save. (Izv. dopis) Po naključbi sem dobil v roke „Deutsche Wacht“ od 16. januarja, kjer prav surovo napada okoliško šolo Mariborsko, njenega voditelja in učitelja, ter se strašansko jezi, da še na levi strani Drave stanujejo Slovenci; še bolj pa jo jezi, da se Slovenci na tem kraji Drave tudi vsaj deloma slovensko podučujejo, se vé, da ne v tisti meri, kakor bi moglo biti po postavi, ki so jo Nemci sami skovali na škodo vseh Slo-

vanov — a še ta malenkost ji je preveč; ona hoče imeti popolnoma nemške šole. Opozarja toraj „nemški šulverein“, naj napravi v Mariboru za otroke slovenskih viničarjev nemško šolo. Skrb posestnikov bi bila potem, da primorajo svoje viničarje — robe našega hvalisa nega stoletja —, naj pošiljajo svoje otroke v duhomorno šolo; ker manj, ko se Slovenec nauči, tem bolje za njega! Da bi se viničarji zamogli upirati tem nečloveškemu navalu, še misliti nij, ker drugače — s trebuhom za kruhom. Ker bi pa še vendar utegnili ostati nekoliko otrok za „nemško-slovensko“ šolo, to pa se ve, da ne sme biti, pomagati mora drugo, t. j. nečlovečje sredstvo. Zakaj pa se je ustanovilo društvo „Südmark“, če ne poseže tukaj vmes?! Südmark mora toraj stopiti na bojno polje, ter mora voditi krvavi boj proti slovenskim viničarjem, niti jednemu se ne sme prizanesti. Milost naj vlada nad tolovaji, nad hudodelniki — samo slovenski viničar naj zgine iz zemlje. Toraj posestniki morajo takoj pregnati vse svoje služabnike, naj so jim že morebiti služili mnogo let zvesto in v popolno zadovoljnost, ter morajo jih nadomestiti s pristnimi, trdimi Nemci. Kaj naj uboga slovenska raja potem počne, kaj mar milosrčnemu, izobraženemu (?) — vsaj je vsak Nемеc izobražen — dopisunu? Najbolje, da pomrjejo od gladi! To navedeno preganjanje v tem hvalisanem stoletju, v katerem cvete prostost vsacemu človeku (?), naj podpira društva „Südmark“ s tem, da se ji pokori vsak posestnik in prežene svojega slovenskega viničarja ter vandrajočim Nemcem plačuje potne stroške. Sveta jeza oblada človeka, ko mora brati tako podlopisavo! Tedaj javno smejo „zatirani“ (?) Nemci delati svoje načrte, kako ugonobiti ubogega Slovence, ki ima to jedino napako, da ga je Bog vstvaril. Ali živimo zares v Avstriji, kjer je pripoznana enakopravnost vsem jezikom? Ali vlada zares Taaffe v Avstriji, ki bojda ne pusti na steno pritiskati Slovanov? Ali imajo zares večino v državnem zboru Slovani in konservativci, da se sme tako bojno društvo ustanoviti, kakor je „Südmark“?! Kako dolgo se bode smelo s Slovenci, vedno vdanimi presvitlemu cesarju, krvavečimi na toliko bojnih poljih za cesarja in domovino, ravnati, kakor bi bili divja zver, ki se čim preje, tim bolje ugonobi?! In kako dolgo še bodete, Vi zaslepljeni sinovi našega rodú, tlako delali nemškutariji! Se-li ne bodete vendar enkrat spametovali! Društvo „Südmark“ govori jasno dovolj. Vedite, ko bodejo pregnali Slovence, prišla bode vrsta tudi na Vas! Slovenske rodoljube, deželne in državne poslance in druge slovenske velemože pa prosimo, da imate odprte oči! Proti takemu počenjanju uporabljati moramo vsa postavna sredstva, da se nam ne prepeti prevelika nesreča!

—h.

Iz Ljutomerske okolice. (Kmetijska podružnica.) Po vseh slovenskih časopisih beremo prav vesela poročila, kako čvrsto napredujejo kmetijske podružnice. Vsaki človek, ki je prijatelj z davki preobloženemu kmetovalcu, mora priznati, da so taka društva velikega pomena. Samo pri nas, posebno pa v našem nekdanj slavnem trgu, leglo se je vse spat. Pravijo sicer, da imamo prè nekje kmetijsko podružnico, ki ne šteje dosti več udov, kakor je prstov na obeh rokah Bog vé, ali je to istina ali ne. Povedati vam še moram, da pri nas razsaja ruska bolezen ali influenza in meni se čisto zdi, da se je tudi našega kmetijskega društva polotila z vso močjo. Pravijo, da pride medved o svečnici iz svojega brloga pogledat, ali se že vidi njegova senca. Daj Bog, da bi tudi za našo kmetijsko podružnico prišla skorej svečnica!

Iz Kapel blizo Brežic. (Nova zvijača) Naš dobri župan in nemški narodnjak, je vse sile napel, da bi si še sedež zagotovil. Ker se pa le boji, da bi mu trda šla, zato si je novo zvijačo izmislil in je šel tožit dva kmeta, češ, da sta rekla, da je občini 700 gold. izneveril, in s tem jima hoče volilno pravico odvzeti. Bojda še misli drugih 12 posestnikov tožiti, to pa, ker se bojda grozijo, da bodo Dobovčane natirali, ako pridejo pomagat in naše drage ponemčence volit. Pregovor pravi: pometi pred svojim pragom, potem drugje, to naj velja za Dobovčane. Imajo še tudi oni dosti zagrizencev, katere naj s pota spravijo, mi bomo naše že polagoma prodali, bodi v Berolin ali „Südmarko“. Vam, dragi Kapelci, kakor Dobovčanje, naj veljajo besede, koje je Gospod Tomažu govoril: bodite verni, ne neverni! Blagor njim, ki ne vidijo, pa verujejo. Vi pa vsi vidite, da vleče g. Sorčič na nemškutarijo, pa še ne verujete. G. župana pa opozorimo, da s takim postopanjem ne bo volilne pravice odvzel, volilno pravico le zgubijo ti, o katerih se govori v volilni postavi, v § 3 a, b, c, §§ 11, 501, 504, 511, 512, 515, 516. Kar kdo drugemu želi, to se rado njemu zgodi in ko bi bil kaj gosp. župan podučen v krščanski ljubezni, ne bi takih reči uganjal.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da se piše sedaj veliko o češko-nemški spravi, to je naravno in gre jim doslej brž vse prav. Celó „nemški narodnjaki“ so s tem, kar dobijo Nemci, zadovoljni; samo strah jih lomi, da tudi slov. ljudstvo na Štajerskem in Koroškem dobi kje kedaj enake pravice, kakor jih ta sprava daje Nemcem na Češkem. Prav bi to že bilo. — Drž. zbor snide se v ponedeljek, dne 3. februvarija. Pravi se, da češko-nemška sprava ne bode na škodo

zvezi konservativnih in slovenskih drž. poslancev ter ostane „desnica“ slej kakor prej v drž. zboru. — Smešno je, kar počenja neka gospôda v Gradci: za nič manj jim ne hodi, kakor za to, da se naj moški več ne razkrije, kedar koga pozdravi. Stara je to navada in nje brž ne odpravi tudi ta gospôda v Gradci! — Kjer je na Koroškem slov. kmet v krempljih nemškutarjev, tam je bojda „lep mir“ in gorje rodoljubu, ki ima o tem miru druge misli! Tak mir je še neki tudi v Prevaljah. — V Beljaku imajo neko šolo za lesni obrt in je to prav, toda ni prav, da je na njej vse nemško, da si hodi tudi 81 slov. otrok va njo. Šolo vzdržuje država, tedaj tudi slov. kmet. — Za Kranjsko se je osnovalo zadnjo nedeljo katol. polit. društvo v Ljubljani in želimo mu iz srca, da počene prav globoko korenine v srce ljudstva. — Na sejmu v Ljubljani je bila zadnjo soboto prav živahna kupčija; živine je bilo 2207 glav in cena ji je bila prav lepa. — Zaprli so v Čepovanu necega Rojca, ki je ponarejal petake. Na Primorji, posebno pri Tominu je več krivih petakov izdal med ljudi. — Župani v Ajdovskem okraji so imeli v nedeljo javen shod v Potočah ter so se izrekli za novo železnico iz Logateca v Gorico. — Iz Trsta se poroča, da vlada nikakor ne trpi, da se postavi iredentovcu Revera v mestu spomenik, mestni zastop pa hoče vse eno, da se mu naj postavi. Svet se pa vpraša, čegava da se nazadnje izpolni, volja vlade ali zastopa. — Hrvatje v Reki so si postavili novo, krasno poslopje za svojo čitalnico. Človek, ki biva v Mariboru, malo, da jim ga ne zavida. — V Ogerskem drž. zboru imajo drž. proračun v razpravah. Čudno je, da jim gre letos pri teh razpravah vse gladko izpod rok. Tisza je pač le mož, da ga lahko išče človek kje drugje.

Vunanje države. Sv. Očetu v Rimu je ruski car lastnoročno pisal ter se jim je zahvalil za imenovanje poljskih škofov. — V Rimu živi veliko revnih delalcev in ker ni po zimi dela, trpé silno lakoto in kar je še huje, tudi z dežele sili enako ljudstvo v mesto iskat dela ali vsaj jela. Vlada si je v velicih skrbéh, kako se naj znebi tega ljudstva brez škode za mesto, ali Crispi si tere doslej še zastonj glavo zavoljo njih. kajti manjka mu denarja in pa kršč. ljubezni. — Iz Pariza se poroča, da sedanje ministerstvo ne stoji več na trdnem; posebno je minister za zunanje zadeve, Spuller, nekaterim na poti, ker ni zoper Nemčijo — nekaj, kar je seveda greh v očéh tacih, ki bi radi vojsko z Nemčijo. — Na shodu konservativnih drž. poslancev niso moške prišli do zjedinenja in tako bode še naprej sedanja republika dovolj močna, da vpelja v deželo naprave, ki so liberalne „na oči“, v resnici pa deželi le na škodo. — Razpora

med Anglijo in Portugalijo še ni konec; mogoče pa, da pride do razsodbe, tedaj brez vojske. Komu pa se naj pusti v razsodbo, to še ni dognano; najbrž papežu Leonu XIII. — Nemški drž. zbor je zavrgel načrt postave zoper uporne delalce in to najbolj za voljo tega, ker so bile kazni pretrde. Cesar je na to sklenil drž. zbor in spomladi bodo za nj nove volitve. — Ruska armada dobi še le sedaj nove puške in sicer take, ki so obveljale v drugih državah za najboljše. Ako se carju to posreči, prihrani veliko denarja, ki bi ga sicer bilo treba za poskušnje. Bojimo pa se, da se najde pri izdelovanji dovolj goljufov, ki požrô še more biti več denarja. — Sliši se, da Bolgarija sklicuje vojaštvo pod orožje in nje sosedinja, Srbija, misli, da velja to njej in zato se oborožuje na vso silo. To sta vam prava, nezrela otroka! Srbska kraljica, Natalija, biva sicer v Belemgradu, toda kralj Aleksander ne sme k njej, k materi, ako ne dovoli vladar Ristić. To jej pa užali tamošnje življenje in pravi se, da pojde v kratkem v Italijo. — Da Turčiji manjka denarja, to je znano in sedaj že dobiva sam sultan za 25.000 lir manj iz drž. kase in tudi višji uradniki morajo odjenjati 25% svoje plače. Nekaj je to, ali še vse premalo. — Na otoku Kreta se pričakuje v začetku marcija nova ustaja. Anglijska vlada je na to spomenila sultana ter mu je nasvetovala, naj stori kaj na korist kršč. ljudstvu na otoku, toda sultan ni bil pri volji. — Gledé otoka Samoa ob vzhodnih obalah Afrike pa so se vlade nemška, anglijska in zjedinenih držav že vendar-le poravnale. Nobena njih nima kake pravice do otokov. — Na atlanskem velikem morji je bilo v teh dneh veliko neviht in se je bati, da je več ladij vtonilo. Doslej pogrešajo jih 37 in Bog zna, ako se še katera prikaže kedaj.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Take in enake tožbe so dohajale v Gradec. Zato je nadvojvoda l. 1610. ukazal Janezu Krištofu Tattenbach-u, doktorju Krištofu Breitinger-ju v Gradci, potem Juriju Pileator-ju, župniku v Mariboru in Janezu Sigmundu Aichhornu, oskrbniku Ptujškega grada, naj se mahoma v Ptuj podajo in tamošnje meščane zastran spovedi, obhajila, božje službe in postov zaslišijo. Oskrunovalce naj ostro kaznujejo, trdovratneže pa brez vsega usmiljenja odpravijo.

Dotični gospodje so izvzemi Aichhorna, ki se je zaradi bolezni nekatere dni poznej pridružil, v Ptuj prišli dne 18. avgusta l. 1610. Našli so ondi 28 očitnih krivovercev, 80 takih, kateri niso velikonočne spovedi opravili, in 136

zasramovalcev postne zapovedi. Prav katoliških in vseskozi vernih je v mestu bilo le 15. Komisija je po tem takem imela dovolj opraviti. Postopala je brez ozira na stan in spol zelo strogo, kajti hotela je nadvojvodi izročiti komorno mesto Ptuj — celo verno.

Lekarnik Grübner, ki je bil kljubu prepovedi parkrat v mesto prišel, moral je 500 fl. kazni plačati. Izgovarjal se je sicer, da je le obiskal svojo na smrt boleno soprogo — pa to ni nič pomagalo.

Janez Schauer, sin Krištofov je kljubu temu, da je bil plemenitega stanu in je kot vojak si veliko zaslug za deželo pridobil, — moral mahoma mesto zapustiti.

Računovodja Waltersdorfer je 31. avgusta t. l. umrl. Preskrbljevalec živeža Schmidt pa ni hotel priti pred komisijo, češ, da ona nima ž njim, kot vojakom nič opraviti. Javili so ga vladi kot upornika.

Znana gospa Marenzi, s katero je škof Martin tako uljudno ravnal, je kljubu svoji visoki starosti morala v 3 dneh mesto, čez 2 tedna pa tudi deželo zapustiti.

Tudi Grübner in Tomaž Steibl sta morala v prognanstvo. Drugi so dobili več ali manj časa za premislek. Mestni svetovalec Krabat, ki je o Marija-Celjski božji poti zaničljivo govoril, je bil odstavljen in na njega mesto izvoljen Lampertič.

Kdor ni bil vsaj enkrat v letu pri spovedi in sv. obhajilu, plačal je 5 tolarjev kazni, za vsak prelomljen post pa en tolar. Zelo stroga kazen je zadela vsakega, pri katerem so našli kako krivoversko knjigo; — premožni morali so plačati 10 do 20 cekinov, manj premožni pa toliko tolarjev. Kdor ni imel s čim plačati, bil je zaprt pri vodi in kruhu in sicer za vsak tolar en den.

Krivoverskih knjig so nabrali eno veliko košaro. Te sta doktor Breitinger in župnik Ripšer nesla na most ter sta jih v Dravo vrgla. (Dalje prih.)

Smešnica 5. Ljuba sestra! Hudo se mi godi. Oče mi nič več ne pošljejo denarja. Jaz moram iz življenja. Ko Tebi pride to pismo v roke, mene ne bode več. Če pa še ima Tvoje srce kaj ljubezni za me, pošlji mi hitro 20 gld. Vse žive dni Ti ostanem hvaležen za to — Tvoj Janko.

Razne stvari.

(Cesarsko darilo.) Njih veličanstvo, svitli cesar je odločil 100 gld. v podporo ljudske šole v Sromljah.

(Okr. zastop.) Najvišje potrjenje sta dobila g. Fr. Skubic, zdravnik v Velenji, kot načelnik in g. Ivan Vošnjak, usnjar v Šoštanj,

kot njegov namestnik v okrajnem zastopu Šoštanjsem.

(Potrjen) je g. Oton Erber, tovarnar na Muti, za načelnika in g. A. Langer, graščinski oskrbnik v Marenbergu, za njegovega namestnika v okr. zastopu Marenberškem. V tem zastopu se šopiri nemškutarija, ker je je na dolgo in široko v njem.

(Dekanija Rogaška.) To je 7. del zgodovine lavantinske škofije, katero spisuje vztrajno in spretno mil. g. Ign. Orožen, stolni dekan v Mariboru. Ta zvezek obsega nadžupniji sv. Križ pri Slatini in Rogatec, zatem župnije v Kostrivnici, pri sv. Emi, pri sv. Petru v Medvedjem selu, sv. Florijanu na Boči, sv. Roku na Sotlji, v Žitalah in v Stopercah. Zvezek šteje 384 strani in se dobi po 1 gld. 30 kr. s pošto 5 kr. več.

(Koncert) priredi Mariborska čitalnica dne 2. februarja 1890 ob 8. uri zvečer v svojem salonu na čast Vodnikove slovesnosti, pri katerem bo sviral orkester južne železnice. Vspored obstoji iz bogate „besede“ in plesa.

(Občni zbor.) VI. redni občni zbor posojilnice v Pišecah bode dne 9. februarja 1890 ob 2. uri popoldne v poslopji g. Antona Vrstovška. Dnevni red: 1. Potrjenje letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika. 4. Razni predlogi.

Načelstvo.

(Vabilo.) Ščavniško sadjarsko društvo v Očeslavcih bode v nedeljo, dne 2. februarja t. l. ob treh popoldne zborovalo v Alojz Kreft-ovej hiši. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo o društvenem delovanju in njegovih vseh in pretečenem letu. 2. Nauk, kako ravnati z ameriškimi trtami. 3. Ogled najcenejših pa dobrih škropilnic za strupeno roso. 4. Marsikaj izkušenj gospodarjev in sadjarjev. 5. Pristop novih udov in vplačevanje letnine. K obilni udeležbi prijazno vabi Ravnateljstvo.

(Kriva obsodba.) Kaka tri leta je, odkar so J. Apata, usnjarja v Braslovčah, izpoznali pri porotni sodbi v Celji, da je kriv umora Julije Smrečnik, katero so bili mrtvo našli z razsekano glavo. Moža so na to obsodili v ječo do smrti, sedaj je pa nek Fr. Rösner obstal, da je on ono nesrečno žensko ubil. Tega so zaprli v Gradci, kaj pa je resnice na njegovi izpovedbi, to se mora še le dognati.

(Žlata poroka.) V Šentilji pri Turjaku so imeli ono nedeljo kar tri zlate poroke in sicer zakonskih Gferer, Čepelnik in Osojnikar. Može so bili svoje dni v službi pri fužinah v Mislinji.

(Novo šolo) dobili so v Ločah in so jim ono nedeljo jo č. g. Val. Stiplovšek, župnik pri sv. Duhu v Ločah, slovesno blagoslovili. Šola ima ime „Franc-Jozefova ljudska šola“.

(Požar.) V nedeljo je nastal požar v go-
spodarskem poslopju J. Kralja, posestnika v
Noršencih na Murskem polji, ter mu je vpepelil
vsa poslopja, 2 kravi in 3 svinje. Sosedu A.
Bukovcu so rešili sicer pač še živino, ali po-
slopja so mu do tal zgorela.

(V Paternianu) na Koroškem so bili
v onem tednu vsi gospodje pri c. kr. davkariji
vzboleli in so davkarijo vsled tega bili zaprli.
Pravi se, da bi tamošnji kmetje nič ne rekli,
ko bi davkarije nič več ne odprli.

(Organizacija vojsstva) C. in kr.
vojakom v poduk je izdal v vprašanjih in od-
govorih g. Andrej Komel pl. Sočebnan, c.
kr. major v pokoji, drobno knjižico, v njej
opisuje vse vrste stalne armade, vojsstvene za-
vode itd.

(Učitelj) je postal g. Jože Lasbacher na
ljudski šoli v Rušah in g. Anton Žager v Go-
rici. mesto učiteljice pa je dobila g. M. Konjšek
v Marenbergu.

(Obesili) so v Varaždinu Jurija Jendraj,
ki je ubil svojo staro mater ter ji je potem
odnesel, kar mu je prišlo pod roke.

(Nezakonska mati.) Koncem prejšnjega
tedna je M. Rajhek, kočarica v Središči, poro-
dila otroka. K malu pa ga je prijela za noge
ter ga treščila ob vogel postelje, da je sirota
pri priči umrlo. Truplo je nesrečna mati za-
grebla v kleti ali nje mlajši brat jo je razodel.

(Dež. hiralnica.) Za prostor in zidanje
dež. hiralnice v Vojniku računl dež. odbor na
136.571 gld. 65 kr. stroškov.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Mart.
Jurkovič, provisor pri sv. Petru tik Maribora,
je dobil isto župnijo.

Loterijske številke:

Trst 25. januarija 1890:	64, 16, 12, 90, 75
Line " " "	71, 52, 1, 72, 16

V Presbergu pri Radgoni

se odda 6—700 prav lepih divjih kostanjev, 2
metra visokih, 1¹/₂—2 palcev debelih s krono,
za 50—60 kr. komad.

Več pové **Franc Bračko** v **Ore-
hovcih** (Nussdorf) pri Radgoni. 1-2

2-2

Oznaniło.

Več štartinjakov izvrstnega starega vina
od leta 1885, 1886 in 1887 iz Janškega vrha
(Johannesberger) se proda v Monsbergu št. 5.

Kdor hoče poslovati za občekoristno stvar
ter si pri tem zaslužiti denarja,

pošlje naj svoj naslov v zaprtem zavitku, na
kateri naj zapiše: „občekoristna stvar“, uprav-
ništvu tega lista. 3-3

Zahvala.

Pri britki izgubi našega nepozabljivega
očeta, soproga, brata itd. gospoda

Josip Lipolda

se je nam od vseh strani toliko sočutja izka-
zalo, da nam ni mogoče, se vsem osebno za-
hvaliti, toraj storimo to tem potom, ter se po-
sebnost srčno zahvaljujemo mnogodošli visoko-
vredni duhovščini, gospodom Antonu Goričarju,
Milanu Pelánu, pevcem Šaleškim in Mozirskim
za prelepo nagrobnico, sokolu Savinjskemu, po-
žarnim brambam iz Rečice, Ljubnega in Žavca
in vsem darovatovaljem prekrasnih vencev, ter
sploh mnogobrojnim spremljevalcem rajncega
k večnemu počitku.

Mozirje, dne 22. januarija 1890.

Zalujoča rodbina.

J. Bendik

v Št. Valentinu, Niže Avstr.

ima edini le pravico na Avstrijsko-Ogerskem za osvet-
ljenje usnja patentovano

tinkturo za svitljenje usnja

ne tekoči, trenutni svit ali apretura za usnje, temveč olj-
nati svit, od c. kr. drž. vojnega ministerstva izkušen in
za c. in kr. vojsko v rabo dovoljen.

(Cena za kilo 1 gld. 20 kr., za steklenico št. 1, 1 gld.
št. 2, 40 kr., št. 3, 20 kr.)

Potem za usnje prav dobro neprepušajočo c. kr. privil.

redilno maščo za usnje

J. Bendika po sto spričeval potrjen. (Cena za celo škatljo
1 gld., pol škatlje 50 kr., četrt škatlje 25 kr., osminko
škatlje 12¹/₂ kr. Prodajalci dobodo provizije. Zaloge so v
vsacem večjem kraji cesarstva: V Mariboru pri gospodu
Holasek-u in Martiucu, v Celji pri g. Traun-u in Stigerju,
v Gradci pri g. Korath-u itd.)

Občinstvo se svari pred ponarejenim in usnji škod-
ljivim blagom. 1-10

Kuharica

želi službo v farovžu ali v drugi krščanski
hiši. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“

Dobro ohranjen glasovir

(Stutzflügel),

proda se takoj. Naslov pové upravništvo „Slov.
Gosp.“ 2-3

Priporočba.

Več tisoč lepih 4—5 letnih sadnih
drevesc najboljih vrst, priporočá po nizki
ceni **Jože Janežič** na Bizeljskem pri
Brežicah.

Občinski zastopi in šolska vodstva dobijo
cepiče zastonj. 7

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsegamogočni Bog danes zjutraj k sebi poklical našo nepozabljivo mater, oziroma taščo, gospo

Marijo Kokalj, roj. Kladnik

posestnico

po kratkej bolezni in prevideno s svetimi zakramenti za umirajoče v 56. letu svoje starosti.

Pogreb boče v petek, dne 31. januarija ob 9. uri po darovani sv. meši.

Vransko, dne 29. januarija 1890.

Marija Kihalič,
Elisabeta Lešnik,
Justina Gradišnik,
Jakob Kokalj,
otroci.

Štefan Kihalič,
Mihael Lešnik,
Julijan Gradišnik,
zetje.

Alojz Lešnik, Julči in Vilhelm Kihalič,
vnuki.

Preblaga rajnka se priporoča v blag spomin.

Najboljše mlinske kamne

iz lastnega kamnoloma in po najnižji ceni oddaja **Franc Leskošek**, po domače Lazenšek v **Sibeniku** h.-št. 22. pošta: Št. Jurij ob juž. železnici, Štajarsko.

2-4

Izišla so v ličneji knjižici

Pisma iz Pariza

od prof. Antona Bezenška.

V 25. pismih (11 tiskanih pol) opisana je

svetovna razstava

z zanimivimi podrobnostmi. Potem se pripoveduje o **Parizu**, o tamošnjem velikomestnem življenju, koncertih in predstavah. Opisane so tudi glavne cerkve, palače, umetne zbirke sprehajališča i. t. d.

Cena 50 kr, s poštnino vred.

Dobivajo se pri

Arnoštu Bezenšku, 1-3
uradniku banke Slavije v Ljubljani.

Dr. Terč

stanuje od 21. januarija
v Gosposki ulici št. 2,

ordinira od 7—8. zjutraj

2-3

in od 1—2. popoldan.

Oznanilo.

Da se naznanje, da se je začelo v Framu pri **Tomažu Krajncu**, po domačem pri Maleču, olje delat. Plačilo od litra 5 kr. Delalo se boče do binkošti.

Za obilno obiskovanje pa prosi

Tomaž Krajnc.

P. n. sadjerejci!

Kdor ima za oddajo drevesec požlahtnjelih tofank (tafetincev), za gotovo tega plemenca, priporočim se, naj mi naznani to in količletna da so, ter cenó.

M. Vrečko,

2-2

župnik na Ponikvi ob juž. žel.

Prosta brizgalnica

s štirimi kolesi, lepo popravljena in kotel za žganjarijo za eden hektoliter tropin se po ceni od da pri

3-5

Janezu Denzel v Mariboru.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v naravno cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji pozlatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja, 12-24
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!